

**BROEDVOGELS VAN
LAARDERWASMEER
2020**

**Vogelwerkgroep Het Gooi en omstreken
Rapportnummer 290**

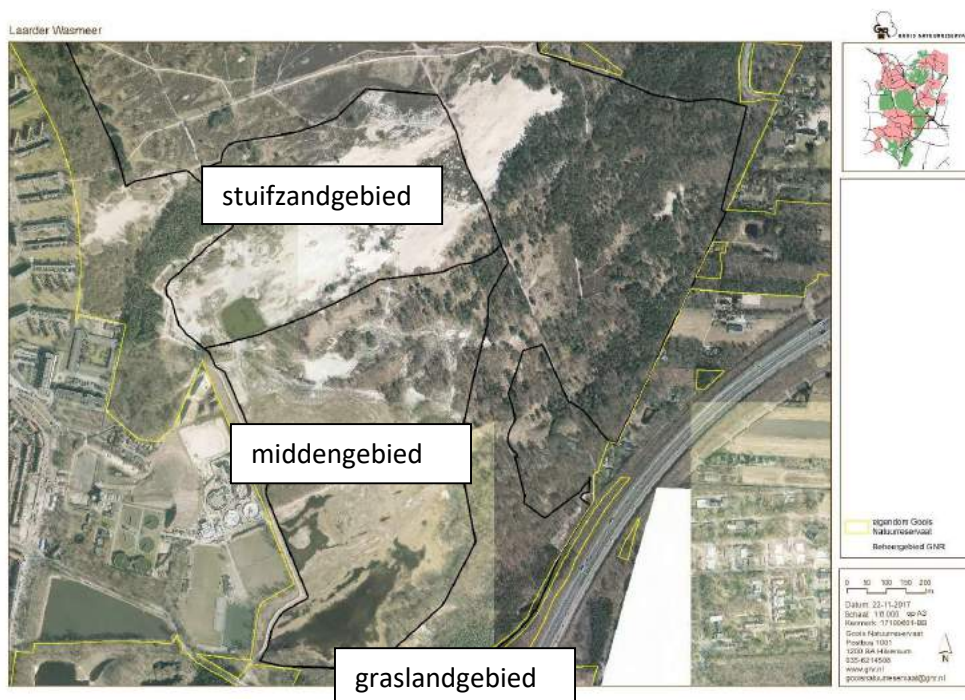
1 Laarder Wasmeer

Het Laarder Wasmeer ligt in een laagte in de stuwwal gevuld met dekzand en stuifzand met oorspronkelijk enkele vennen en drassige plekken. Rond 1800 was het een glooiend gebied met kleine vennetjes waarin schapen werden gewassen. In 19^e en 20^e eeuw werd het terrein gebruikt als vloeiveld van de ernaast gelegen rioolzuivering. Ook industrieën uit Hilversum-Oost loosden er hun afvalwater. Veel giftige stoffen kwamen daardoor in de bodem terecht. Dit zorgde voor een gevaarlijke situatie. In de zomer van 2003 werd daarom gestart met een ingrijpende sanering die in 2011 werd afgerond.

Met het GNR is afgesproken 1x per 3 jaar de broedvogels in het gebied te inventariseren. Hiermee zijn we gestart in 2011. Met de telling van 2020 beschikken we inmiddels over een aardige reeks gegevens, waarover we in dit rapport verslag doen

2 Het gebied en het beheer

Het Laarder Wasmeer is in beheer bij het GNR. Het gebied is niet vrij toegankelijk.

Grofweg is er een driedeling te maken op basis van het landschap.

Stuifzandgebied

Het noordelijk deel is een overwegend stuifzandgebied met een grondwaterpoel de Leeuwenkuil genaamd, met voornamelijk aan de zuidrand verspreide bos/boomgroepen en enkele plekken met natte heide (pijpenstrootje, klokjesgentiaan, zonnedauwsoorten etc.).

In het stuifzandgebied is het beheer gericht op het open houden van het landschap en behoud van het stuifzandkarakter en (droge en pleksgewijs natte) heide. In het voorjaar en in de nazomer is er telkens 1 week begraaasd met de schaapskudden van ca. 300 schapen.

Jaarrond 8 landgeiten (vanaf najaar 2016) die boomopslag moeten verwijderen.

Middengebied

Het middengebied bestaat uit een open landschap met schrale graslandvegetatie en veel opkomende bomen en struiken omgeven door bosjes en boomgroepen in een afwissend landschap van bosjes, natte heide en zandige plekken.

Het gehele gebied is een aantal jaren nagenoeg integraal gemaaid om de opslag van bomen en struiken te remmen. Ook wordt het gebied samen met het zuidelijk deel zeer extensief begraasd door schotse hooglandrunderen (4 -8 stuks).

De plekkjes natte heide zijn ontdaan van bomen; ze wordt jaarlijkse gemaaid en het gewas wordt afgevoerd.

Zuidelijk graslandgebied

Het zuidelijk deel is het natst. Daar heeft zich een graslandvegetatie ontwikkeld waarin ook enkele plekken voorkomen die een groot deel van het jaar oppervlaktewater te zien geven.

Dit gebied wordt samen met het middengebied zeer extensief begraasd door schotse hooglandrunderen (4-8 stuks).

De plekkjes natte heide worden jaarlijkse gemaaid waarbij het gewas wordt afgevoerd. Het merendeel van het gebied (ca. 80%) wordt elk jaar gemaaid; het gewas wordt afgevoerd.

Enkele jaren geleden is een begrazingshekwerk geplaatst binnen het Laarder Wasmeer om het noordelijk deel afzonderlijk te kunnen beheren van het midden en zuidelijk deel.

Beheer afgelopen jaren

In zijn algemeenheid kan nog het volgende worden aangegeven.

Het totale gebied is tijdens de waterbodemsanering 'schoon geschraapt' dat wil zeggen dat de vervuilde toplaag van de bodem is verwijderd. Veel kruiden- en struikvegetatie is toen verdwenen en er zijn grote oppervlakten zandig terrein ontstaan.

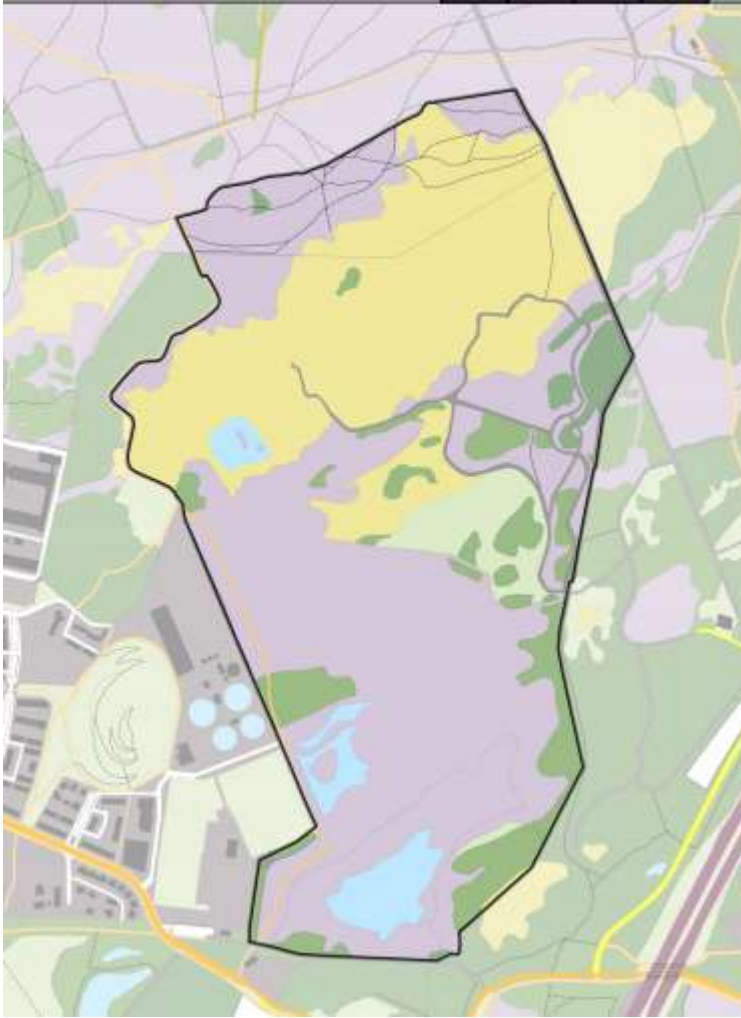
In veel bosjes en op zandige plekken schrijdt de natuurontwikkeling voort. Er komen meer struiken, de schrale graslandvegetatie breidt zich uit, de variatie aan biotopen neemt toe. De vogelontwikkeling weerspiegelt de toenemende diversiteit van het gebied.

3 Methode

Bij de inventarisaties wordt standaard gebruik gemaakt van de broedvogelkarteringsmethode (BMP) van SOVON (van Dijk & Boele 2011). Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht. Alle potentiële broedvogels worden genoteerd. Behalve de locatie werd de soort waarneming genoteerd (individu, paar, balts, nestindicatie/alarm, nest of anders). Waarnemingen van niet-broedvogels en zoogdieren werden apart genoteerd. Bij het waarnemen werd gebruik gemaakt van gewone veldkijkers. Sinds een aantal jaren maken we gebruik van tablets die de VWG beschikbaar stelt. Dit heeft grote voordelen. De waarnemingen kunnen op de exacte locatie worden ingevoerd en zijn ook direct beschikbaar via de site van SOVON.

Aan het eind van het seizoen berekent het systeem van SOVON per soort de territoria. In deze rapportage hebben we de uitkomsten zoals SOVON die heeft aangegeven 1 op 1 overgenomen. Bij een paar soorten hebben we wel vraagtekens, waarover later meer.

Veldkaart Laarder Wasmeer

4 de tellingen

Per keer werd er door minimaal 2 personen geteld. Het team bestond uit:

- Els van Weering
- Hedwig Schoorlemmer
- Wouter Rohde
- Juun de Boer
- Han Dijkers
- Wobbe Kijlstra

In totaal is er 8x geteld, om de 14 dagen. De eerste telling was op 28 maart, de laatste op 4 juli.

Omdat we soms werden verrast door de bijzondere soorten of het aantal van 1 soort heeft Han een aantal keer, een controle ronde gelopen, om te controleren of de waarnemingen inderdaad juist waren.

Dit heeft 1 extra soort opgeleverd, namelijk de waarneming van een wielewaal die een paar dagen in het Laarder Wasmeer heeft doorgebracht. Uit opnamen die Han heeft gemaakt blijkt dat het onmiskenbaar gaat om een wielewaal.

5 de resultaten

Tabel aantal soorten en aantal vastgestelde territoria

	2020	2017	2014	2011		2020	2017	2014	2011
Dodaars			1		Tjiftjaf	4	3	3	2
Knobbelzwaan			1		Fitis	5	13	13	5
Grauwe gans	1	2	1	3	goudhaan	0	2		
Canadese Gans	1		1		gouwe vliegenvanger	1			
Nijlgans	1	2	1	5	Bonte vliegenvanger	4	2	2	1
Bergeend		1	7	7	Staartmees	1	1	1	
Krakeend		1	1		glanskop	3	3		
Wilde eend	2	4	3	1	kuifmees	1	1		
Buizerd	1	2			Zwarte mees				1
Kleine Plevier		1		4	Pimpelmees	22	19	12	7
Boomvalk	1			1	Koolmees	22	18	11	11
Meerkoet	2	4	4		Boomklever	6	5	5	2
scholekster		1			Boomkruiper	15	14	10	9
kievit	1	2	2	2	wielewaal	1			
Holenduif	5	3		2	Gai	3	1	2	
Houtduif	6	4	2		ekster	1			
koekoek	1	1			Spreeuw	4	4		3
Groene specht	1	1	1		Zwarte kraai	1	1	1	3
zwarte specht		1			Vink	14	21	18	11
Kleine bonte specht	5	2		2	groenling		4		
Grote bonte specht	14	9	7	6	Appelvink		2		2
Boomleeuwerik	5	13	10	4	goudvink		2		
veldleeuwerik	1				kneu	3	2		
Boompieper	6	6	9		Putter	6	4	2	8
Graspieper	7	6	8		totaal	126	146	110	81
Witte kwikstaart	5	4	2	4	aantal	51	53	37	34
Winterkoning	7	10	9	2					
Heggenmus	5	3		2					
Roodborst	4	11	11	7					
zwarte roodstaart	1	1							
Gekraagde roodstaart	12	13	9	4					
Roodborsttapuit	9	7	7						
tapuit	2								
Merel	4	15	9	11					
Zanglijster	2	2	1	3					
Grote lijster	1	1	1	1					
grasmus	1	3							
Tuinfluit	3	3		3					
Zwartkop	9	7	3	7					

Totalen	2011	2014	2017	2020
Soorten	34	37	53	51
Territoria	81	110	146	126

6 De resultaten nader bekeken

Op het eerste gezicht lijkt er sprake van een positief beeld. Het aantal soorten blijft met 51 ongekend hoog en ligt op het niveau van 2017. In het aantal territoria is sprake van een daling ten opzichte van 2017.

Toch zijn er wel opvallende en/of interessante veranderingen. Omdat het Laarder Wasmeer verschillende biotopen kent, gaan we hieronder in op de ontwikkeling bij:

- Weidevogels
- Watervogels
- Bosvogels en vogels struikgewas
- Heidevogels

Watervogels

Het Laarder Wasmeer lijkt zijn aantrekkingskracht voor watervogels te verliezen. De ganzen zijn nog wel aanwezig maar met 1 territorium. De eenden en meerkoet zijn verdwenen of ook nog maar beperkt aanwezig. Mogelijk dat de grote kans op predatie (vossen etc) hier van invloed is

Weidevogels

Eenzelfde beeld zien we bij de weidevogels. Een Kievit die standvastig is. Geregeld is ook een scholekster waargenomen. Deze gebruikt het terrein om te fourageren en heeft domicilie gezocht op een van de daken van de aangrenzende nieuwbouwwijk

Bosvogels en vogels van het struikgewas

Opvallend zo niet dramatisch is de daling in de vogels die afhankelijk zijn van de ondergroei in het 'bosgebied'. Voor de hollenbroeders is er volop nestgelegenheid. Deze zijn dan ook goed vertegenwoordigd.

De afname in aantal vinken, merels, roodborsten en winterkoningen is fors. De oorzaak van de teruggang zal het 'snoeien' van de ondergroei zijn. De ondergroei is voor een groot deel gesnoeid op ong. 70 cm.

Heidevogels

De heidevogels blijven het goed doen. Bij de roodborsttapuiten is sprake van een lichte stijging. Vermoedelijk hebben deze vogels twee of drie nesten grootgebracht.

Heel mooi is de ontwikkeling bij de tapuit. In 2017 leek het erop dat we een eerste territorium tegemoet konden zien. Dit is toen niet gelukt. Nu mogen we ons volgens de SOVON berekeningen rijk rekenen met 2 territoria. Uniek voor het Gooi. In mei waren er zelfs 4 paar actief en vertoonden territoriaal gedrag. Gebroed is er uiteindelijk niet. In juni zijn de tapuiten doorgetrokken.

Voor het GNR (en terreinbeheer) is dit een opsteker. Een van de doelsoorten voor het noordelijke stuifgebied is de tapuit.

7 Opvallende territoria en SOVON telmethode

Naast de tapuit valt ook het territorium van de wielewaal op. Deze heeft een paar dagen (luid zingend en zichtbaar) doorgebracht in het Laarder Wasmeer en is toen doorgetrokken. SOVON heeft deze waarneming gelijk aangemerkt als territorium.

We hebben dit voor de zekerheid gecheckt bij SOVON. Die geeft aan:

- tapuit: op 9 mei zijn twee Tapuiten genoteerd met een broedcode 7 *alarmeren*. Dit beschouwen we als een nestindicerende waarneming, die altijd leidt tot toekenning van een territorium. In dit geval is dat mogelijk niet geheel terecht, 9 mei is sowieso wat vroeg, want eileg vindt zelden voor half mei plaats.
- Wielewaal. Ja, dat is een lastige. Bij lage dichtheden houden de mannetjes er vaak forse territoria op na, waarbij de zangactiviteit vaak ook nog eens gering is. Een eenmalige waarneming van een zingende vogel kan dus op zo'n groot territorium wijzen, maar een zwervend maantje zonder eigen territorium is niet uit te sluiten. Ik zou de uitkomst van de clustering hier handhaven, maar in de tekst enige reserve inbouwen.

We hebben de waarnemingen laten staan. Het gaat hier om correcte waarnemingen en correcte broedcodes. SOVON geeft naar ons beeld terecht aan, dat enige reserve dient te worden ingebouwd. Daar hebben we met deze toelichting aan voldaan.

8 Rode lijsters

SOVON maakt in de rode lijst onderscheid in 'bedreigd', kwetsbaar' en 'gevoelig'.

De volgende soorten met territoria worden genoemd in de rode lijst

Tapuit	bedreigd
Boomvalk	kwetsbaar
Grote lijster	kwetsbaar
Koekoek	kwetsbaar
Wielewaal	kwetsbaar
Graspieper	gevoelig
Grauwe vliegenvanger	gevoelig
kneu	gevoelig
veldleeuwerik	gevoelig

Dit aantal geeft goed het unieke karakter van het Laarder Wasmeer weer. 10% van de soorten op de rode lijst heeft een of meer territoria in het Laarder Wasmeer

9 Zoogdieren

Tijdens de tellingen hebben we geregeld vossen, reeën en konijnen gezien en sporen van de das. De das en vos hebben burchten in het gebied. Vaak zagen we meerdere vossen tijdens 1 telling, een keer zelfs wadend door de plas aan de noordkant. Tijdens een van de tellingen troffen we een dode boommarter aan. Dit hebben we gemeld bij GNR. Heel leuk was de geboorte van een schotse hooglander. We waren net te laat maar hebben genoten hoe moeder het kalf schoon likte. De aanwezigheid van veel predatoren maakt het extra bijzonder dat de canadese ganzen al hun jongen hebben groot gebracht.

10 conclusies

De 4 tellingen op rij (2011, 2014, 2017 en 2020) laten zien dat het Laarder Wasmeer een heel bijzonder natuurgebied is, met een grote rijkdom aan broedvogels. Het gebied is ook in trek bij doortrekkers zoals de beflijster. Ook de ooievaar komt er op adem nadat ze een bezoek heeft gebracht aan de aangrenzende nieuwbouwwijk.

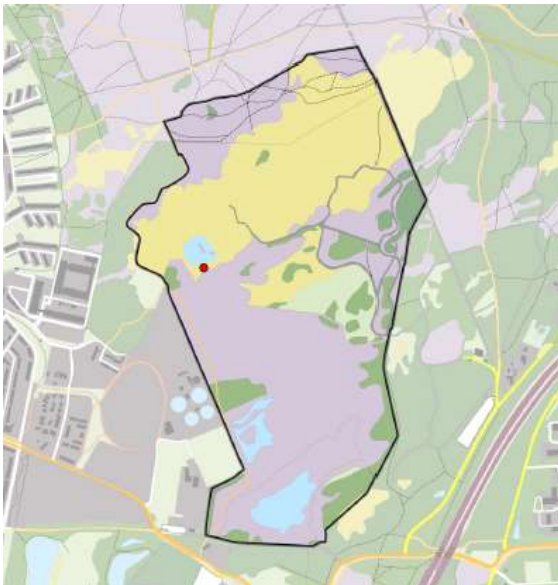
Het beheer van GNR lijkt zich uit te betalen. Wellicht dat over 3 jaar de tapuit er ook tot broeden komt. Dat zou wel iconisch zijn voor het gebied.

De afname van roodborst, merel zeg maar de huis tuin en keuken vogels die het moeten hebben van ondergroei is opvallend. Mogelijk dat dat nog een plek kan krijgen in het beheerplan van het GNR.

Voor ons als tellers is elke telling weer een feestje. Een compleet andere beleving dan de mensen die het rondje laarder wasmeer lopen en aangeven dat er nooit wat zit.

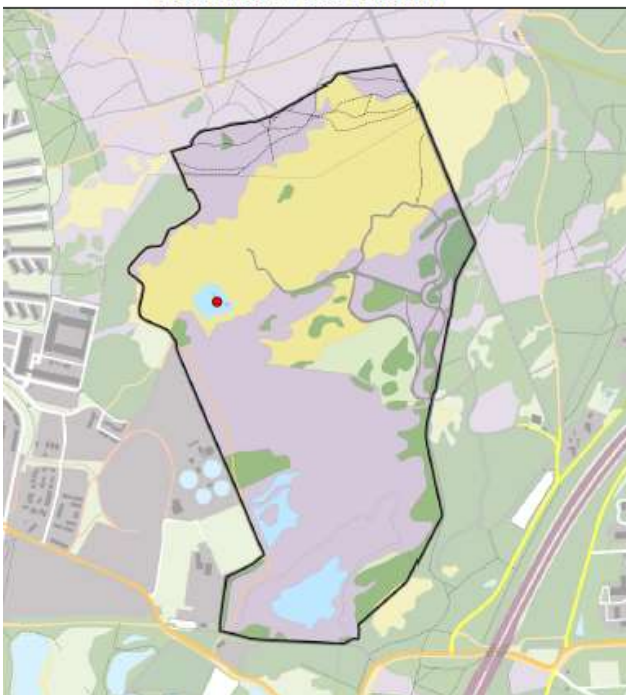
Grauwe gans

In maart en april was er een paar aanwezig. Broeden is niet vastgesteld.

Grote Canadese Gans

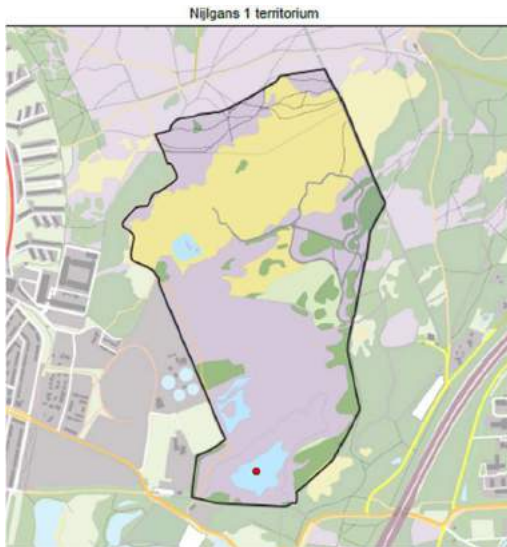
Grote Canadese Gans 1 territorium

De Canadese gans heeft gebroed op een eilandje in het meer in het noordelijke deel. Tijdens de tellingen migreerde de familie van de plas van noord naar zuid en vv. Er zijn zes eieren uitgebroed en deze jongen zijn vliegvlug geworden, ondanks de aanwezigheid van de vos.

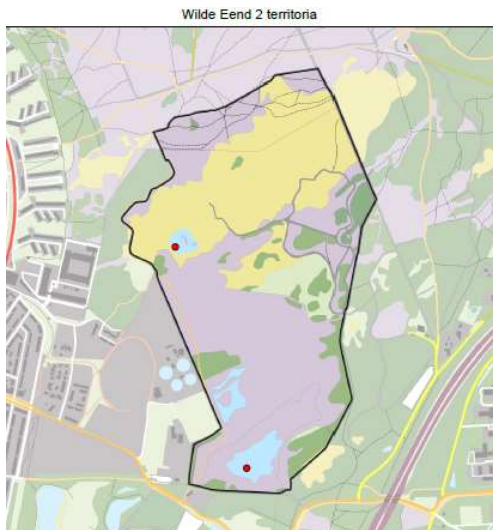
Voorwaar een geweldige prestatie

Nijlgans

Op vijf teldata zijn nijlganzen waargenomen. Er is niet gebroed.

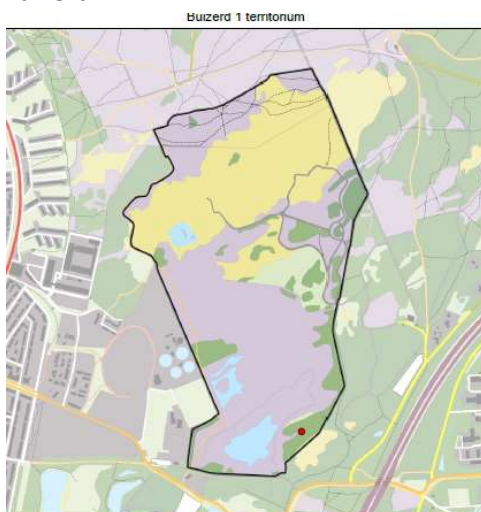
Wilde eend

In wisselende aantallen was de Wilde Eend aanwezig.

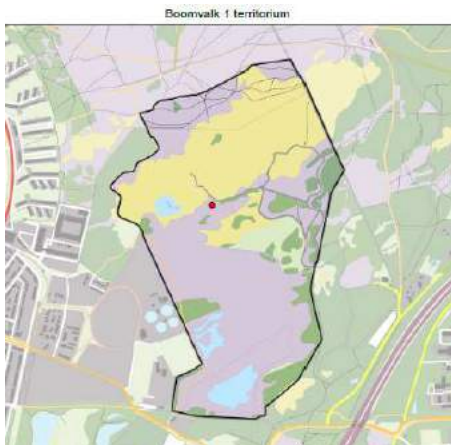
Er is gebroed. Op 23 mei is een vrouwtje met pas uitgekomen donsjongen gezien.

Buizerd

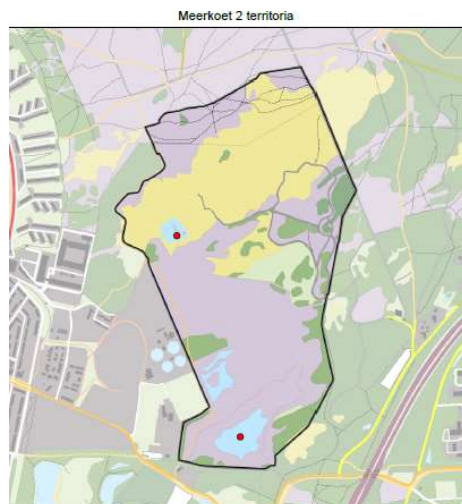
Er waren twee paren aanwezig. Een paar heeft gebroed. Er zijn drie jongen geringd en uitgevlogen

Boomvalk

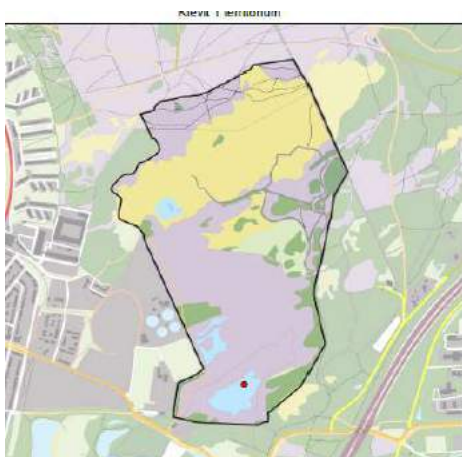
Er zijn drie kraaiennesten gevonden, die potentieel geschikt waren voor een broedgeval. Daarvan is er een bezet. Bezetting is vastgesteld. Het broedsel is mislukt. Mogelijk predatie door een havik.

Meerkoet

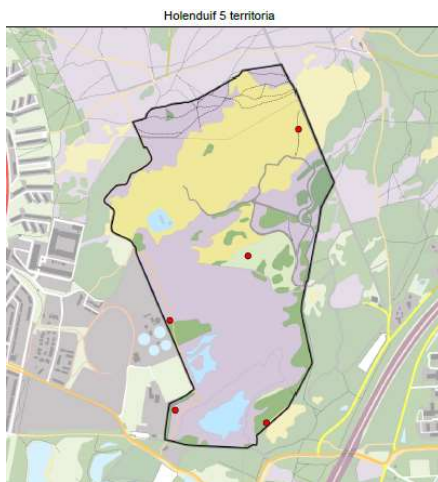
In het voorjaar, toen er nog voldoende water was, waren er twee paren aanwezig. Er zijn twee nesten gezien, waarvan een is verlaten.

Kievit

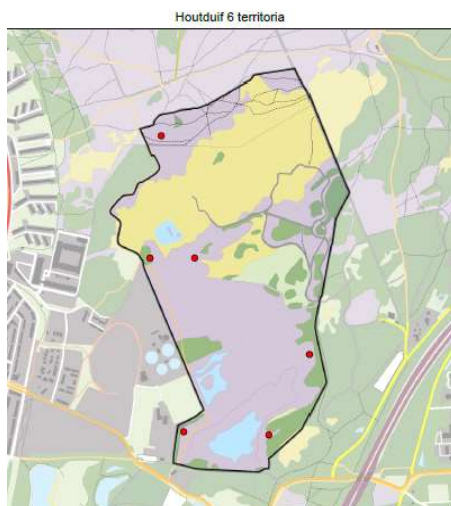
De hele inventarisatieperiode is er een paar aanwezig geweest. Pas laat in het seizoen is er gebroed. Op 23 juni werd een groot jong gezien.

Holenduif

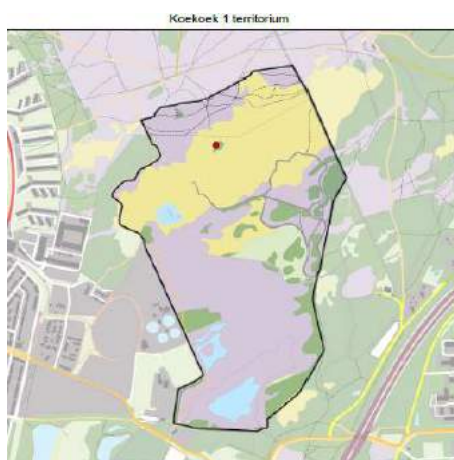
Er zijn vijf territoria vastgesteld. Er zijn voldoende holtes aanwezig in de dode bomen om te broeden.

Houtduif

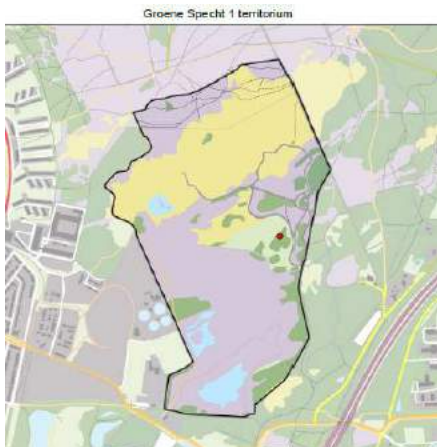
Er is voornamelijk gebroed in de beboste randen.

Koekoek

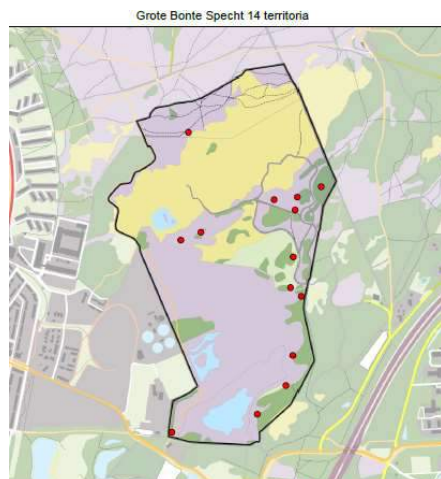
Er was een koekoek aanwezig in het noordelijke deel. Daar broedden de graspiepers en roodborsttapuiten, die als pleegouders kunnen fungeren.

Groene specht

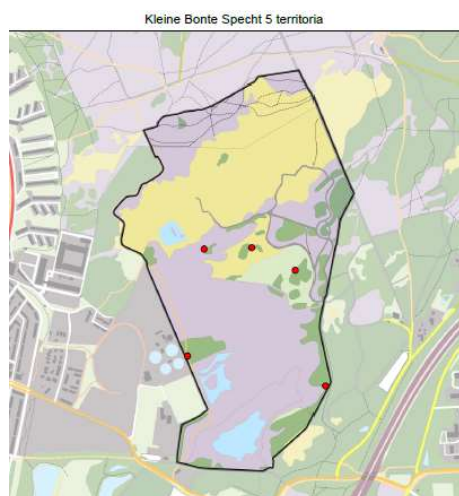
Op vier teldata liet de groene specht zich horen. Er is één territorium volgens Sovon.

Grote bonte specht

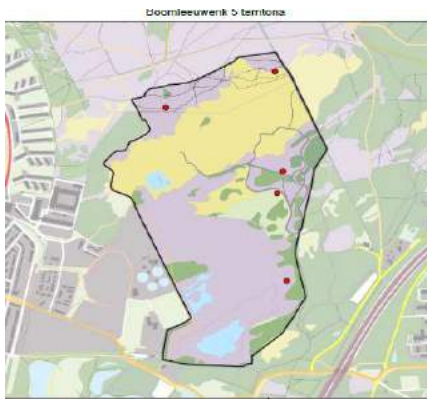
Er waren dit jaar 14 territoria van de grote bonte specht. Er is dan ook aanbod van voldoende bomen om nestholtes uit te hakken.

Kleine bonte specht

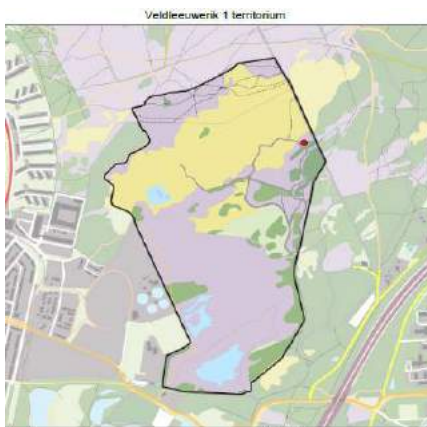
Opvallend is het voorkomen van de kleine bonte specht. Op 28 maart werden vijf territoria bezet. Er was die dag veel baltsactiviteit, waardoor de afzonderlijke roffelende en roepende vogels werden gezien/gehoord. Er is één bewoond nest gevonden.

Boomleeuwerik

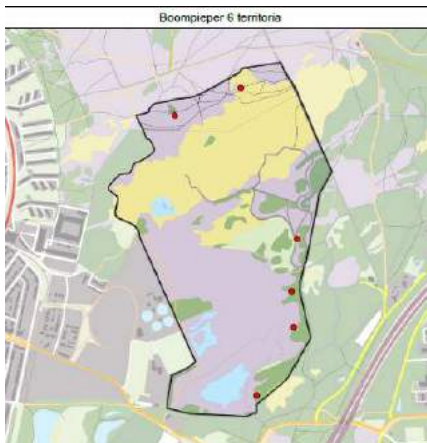
Er waren dit jaar 5 territoria. In 2017 waren dat er nog 13. Er is geen sluitende verklaring voor de achteruitgang. De aanwezigheid van de vos kan een reden zijn. Maar er was ook duidelijk minder zang

Veldleeuwerik

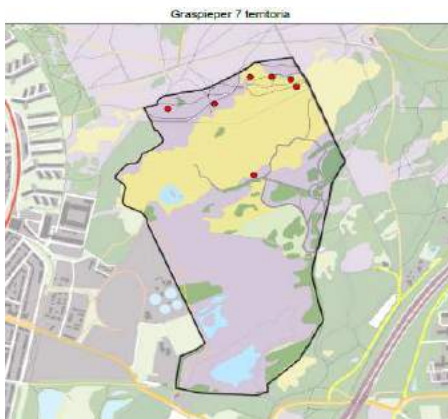
Op 6 juni is een zingende vogel gehoord boven het grasland. Daarna zijn geen waarnemingen van baltsgedrag gezien.

Boompieper

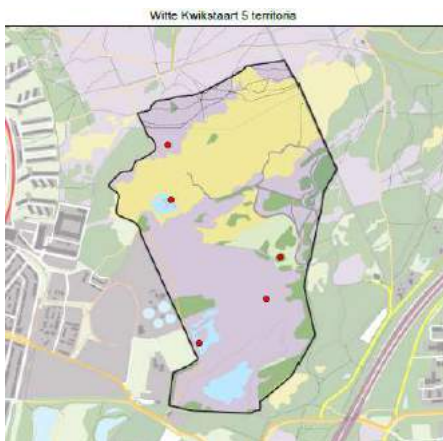
De boompieper had zes territoria bezet, vergelijkbaar met 2017.

Graspieper

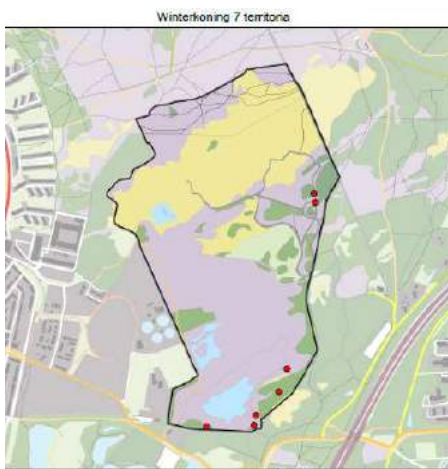
De graspieper broedt in de heidevegetatie aan de noordrand van het gebied.

Witte kwikstaart

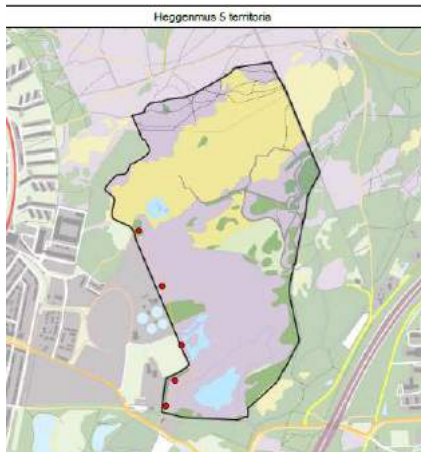
De kwikstaart broedt verspreid over het gebied in boomstronken en houtstapels.

Winterkoning

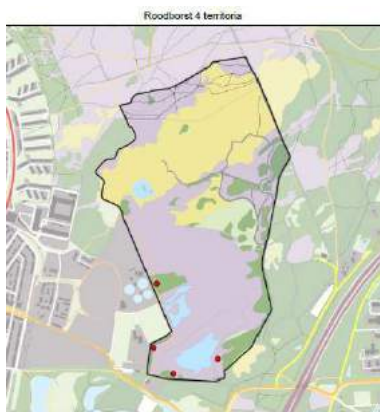
De winterkoning is in aantal achteruit gegaan van tien naar 7 territoria. Die bevinden zich aan de bosranden van het gebied. Daar is nog begroeiing voldoende. In het gesnoeide deel zijn geen territoria vastgesteld.

Heggenmus

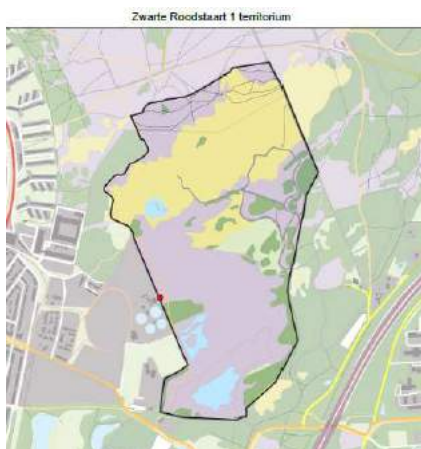
De heggenmus komt alleen voor in de smalle strook langs het fietspad. Daar is voldoende dicht struikgewas voor deze soort.

Roodborst

De roodborst komt nog met vier territoria in beeld. In 2017 waren er nog 11 broedgevallen. Deze soort heeft erg te lijden gehad van de snoei van de onderbegroeiing. Op de gesnoeide plekken wordt niet genesteld.

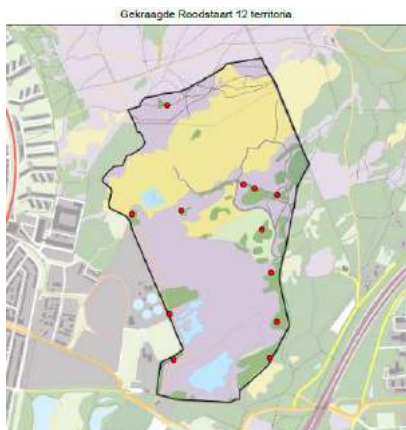
Zwarte roodstaart

Aan de westkant bij de zuiveringsinstallatie komt de zwarte roodstaart voor. Daar is een territorium. De soort broedt niet binnen onze gebiedsgrens.

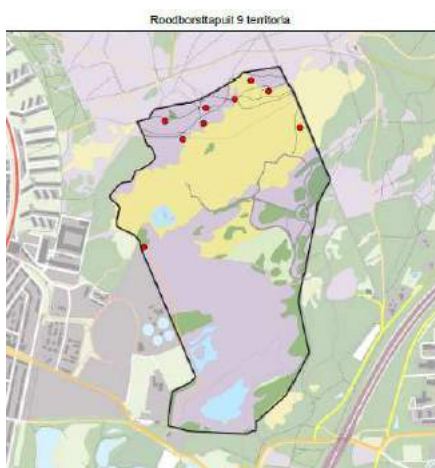

Gekraagde roodstaart

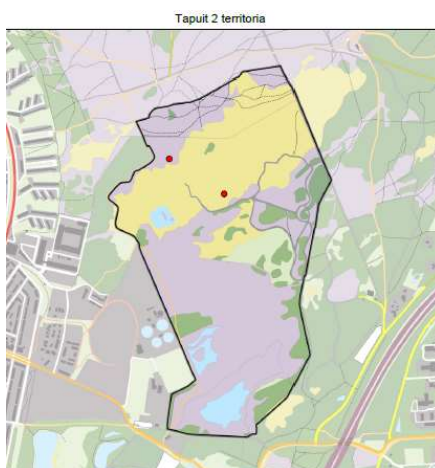
De gekraagde roodstaart komt verspreid over het gebied voor; daar waar voldoende nestgelegenheid is. Die is voldoende voor handen. In 2017 waren er 13 territoria; nu waren dat er 12. Dus een stabiele populatie

Roodborsttapuit

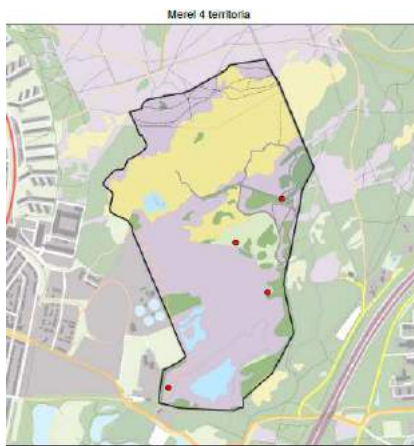
Er zijn negen territoria vastgesteld in het heidegebied. Het is een optimaal biotoop. De territoria liggen dan ook dicht bij elkaar.

Tapuit

In de Leeuwenkuil zijn op 25 april en 9 mei baltsende tapuiten gezien. Op 9 mei was er zelfs alarmerend gedrag. Het biotoop lijkt geschikt voor deze soort, nl. open zandig terrein met boomstronken en konijnenholen. Op grond van de broedcode en de tijd zijn door Sovon twee territoria vastgesteld. Er is echter niet gebroed.

Merel

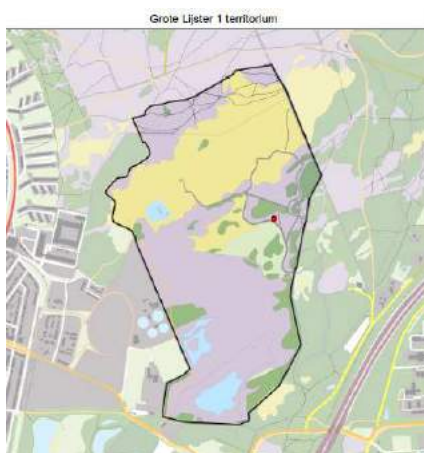
Ook de merel reageert op snoei van ondergroei. De soort is teruggedaan van 16 naar 4 territoria. Dat is een opvallende terugval. Landelijk gezien neemt de soort ook af. Die factor kan ook een rol spelen.

Zanglijster

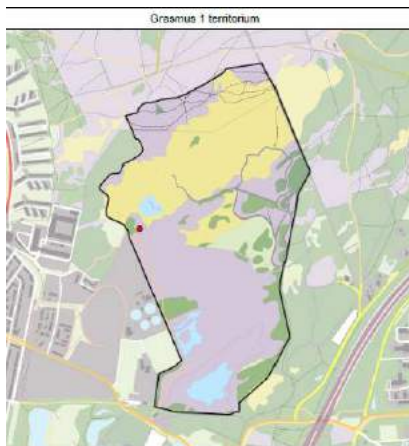
Op de plaatsen waar de zanglijster een territorium had was sprake van dichte begroeiing en een grote houtstapel.

Grote lijster

De grote lijster is met één territorium aanwezig. Op dezelfde plek als 2014 en 2017. Blijkbaar is dit een geschikt biotoop. Later in het seizoen is het paar met vliegvlugge jongen op andere plekken in het gebied gezien.

Grasmus

De grasmus broedde in de jonge aanplant. In 2017 broedde hij hier ook. Daarvoor zijn geen grasmussen gespot.

Tuinfluitier

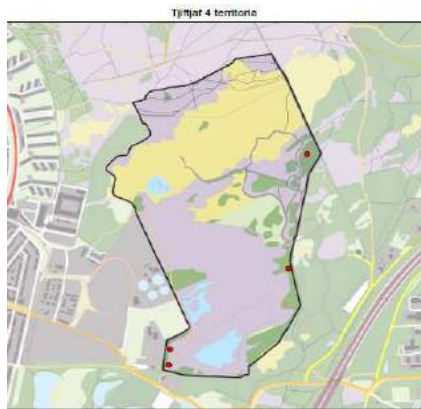
Ook de tuinfluitier profiteert van de nieuwe aanplant. Die is nu zo groot dat er weer drie paren een territorium hadden.

Zwartkop

De zwartkop is met 9 broedparen aanwezig. Ze broedden op dezelfde plekken als drie jaar geleden. De nieuwe aanplant voldoet aan de eisen van de soort.

Tjiftjaf

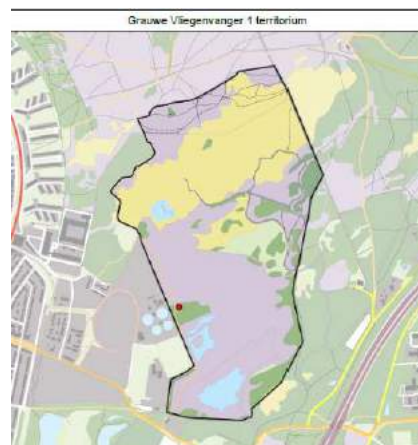
De stand van de tjiftjaf is gehalveerd. Op plaatsen waar ze in 2017 broedden is de ondergroei gesnoeid. Daar reageert deze soort op.

Fitis

Ook de fitis is sterk achteruit gegaan van 13 broedgevallen in 2017 naar 5 in 2020. Afname van geschikt biotoop lijkt de oorzaak.

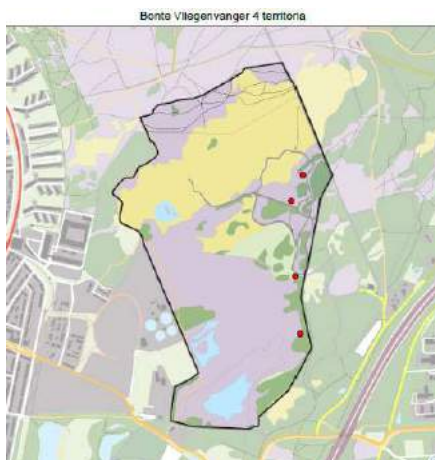
Grauwe vliegenvanger

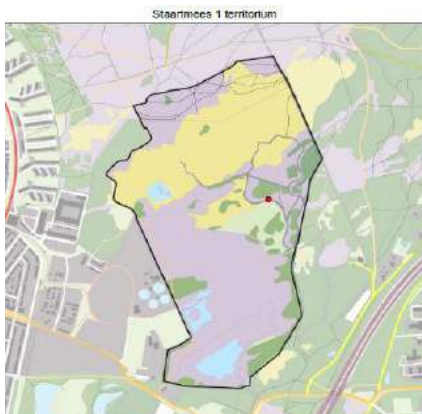
De grauwe vliegenvanger is alarmerend waargenomen in een geschikt biotoop binnen de datumgrenzen. In 2017 was hij hier ook aanwezig.

Bonte vliegenvanger

Aanwezigheid van voldoende nestgelegenheid in het gemengde bos zorgde voor vier territoria. Gebroed werd in spechtenholen en oude nestkasten.

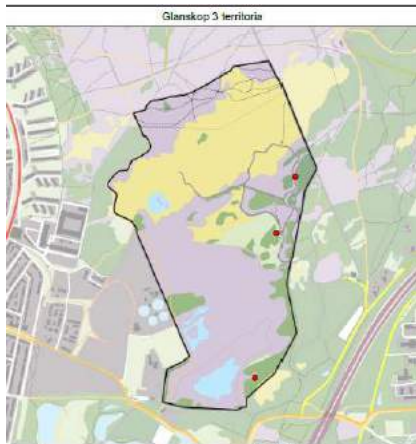

Staartmees

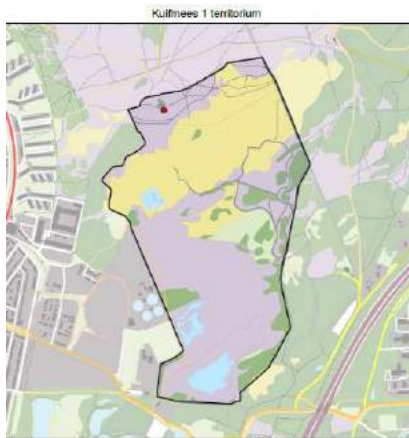
De staartmees komt in kleine aantallen voor. Dit jaar kon één territorium worden vastgesteld. Ook is er een paar met pas uitgevlogen jongen waargenomen.

Glanskop

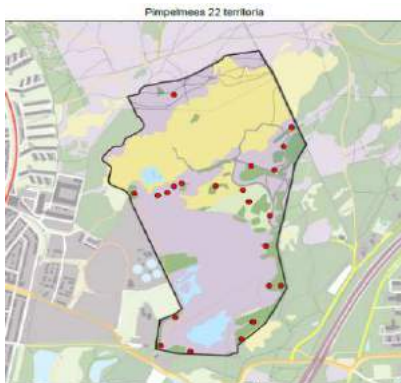
Door voldoende nestgelegenheid en geschikt biotoop komt de glanskop met drie paar voor. Alarmerend gedrag kon in alle drie gevallen worden waargenomen

Kuifmees

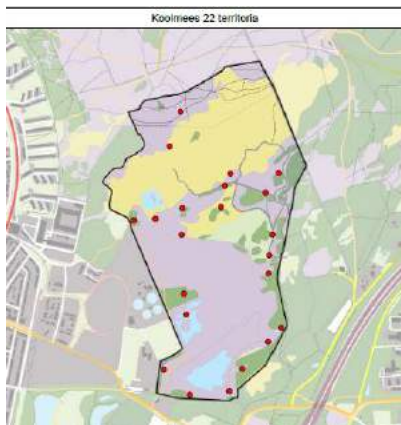
De kuifmees is met één territorium aanwezig. Er is voldoende nestelgelegenheid aanwezig in de vorm van dode bomen waar hij zelf zijn nest in uit hakt. In 2017 was er ook één territorium.

Pimpelmees

De pimpelmees is algemeen vertegenwoordigd. Het lijkt erop dat de mezen in dit gebied geen last hebben gehad van de ziekte onder pimpelmezen. In 2017 waren er 19 territoria; nu waren dat er 22.

Koolmees

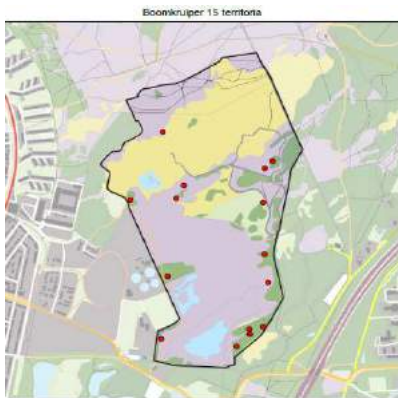
De koolmees komt verspreid over het terrein voor, waar maar nestelgelegenheid is. In 2017 waren er 18 territoria; nu zijn dat er 22. Een stabiele populatie dus.

Boomklever

De boomklever broedt vnl. In de bosrand waar voldoende bomen met holtes zijn. Er is ruimte voor zeven paren. In 2017 waren dat er zes; een stabiele populatie.

Boomkruiper

Er is voor de boomkruiper volop nestgelegenheid en voedselaanbod in dode en/of verweerde bomen. Vandaar de hoge bezetting van 15 paar.

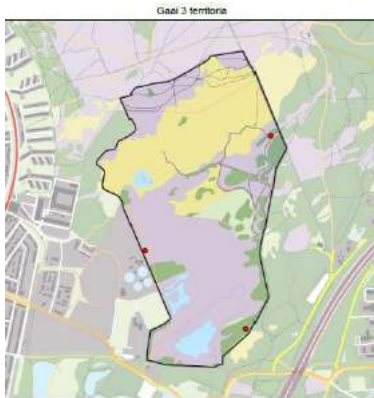
Wielewaal

Op 25 mei werd een zingende wielewaal gehoord en gezien. Volgens de normen van Sovon betekent dat een territorium. Er zijn verder geen waarnemingen bekend. Broeden kon niet worden vastgesteld.

Gaai

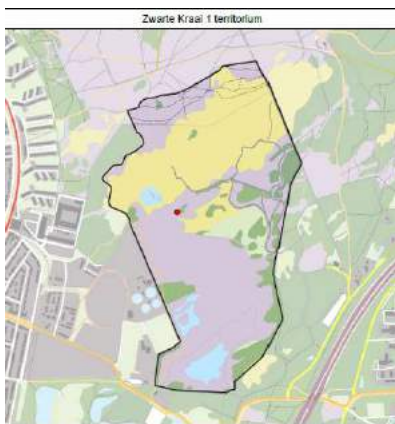
Het is lastig om het juiste aantal paren vast te stellen. Gaaien gedragen zich wat onvoorspelbaar. We komen tot een aantal van drie territoria.

Ekster

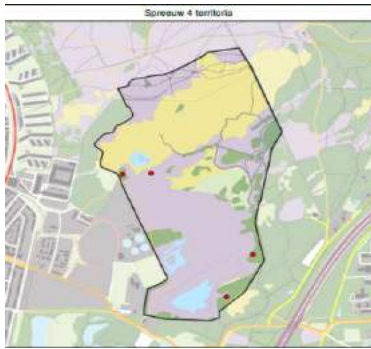
Eén paar eksters heeft net binnen het gebied gebroed.

Zwarte kraai

Nestelen van de zwarte kraai is moeilijk vast te stellen. Er komen veel zwarte kraaien voor in het Laarder Wasmeer. Er is een slaapplaats en er wordt veel gefourageerd. Met zekerheid is één bewoond nest gevonden.

Spreeuw

De vele spechtenholen zijn aantrekkelijk voor spreeuwen. Er zijn vier nestlocaties vastgesteld

Vink

De populatie van de vink is van 21 broedgevallen in 2017 teruggevallen naar 14 dit jaar. Een verklaring zou hier ook de snoeiwerkzaamheden in het terrein kunnen zijn.

Putter

De putter is een soort die landelijk gezien is toegenomen als broedvogel. Deze trend is ook zichtbaar in het Laarder Wasmeer.

Kneu

In het heidegebied met enkele struiken en bomen voelt de kneu zich thuis. Dit jaar waren er drie territoria.